

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)

סיכומי דף היומי
 מערכת: 073-249-0403
 sikumhadaf12@gmail.com
 לע"נ
 הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
 בהרה"ח ר' בנימין בינוש זצ"ל

גליון 183

לכולי יומא. ולר"ש דלית ליה מוקצה מותר לטלטלה כשאין עליה מעות אע"פ שהיו עליה בין השמשות.

מוכני (אופן מעגלה של עץ). בזמן שהיא נשמטת אין חיבור לה (חשובה כלי לעצמה, ואם נטמאה העגלה לא נטמא המוכני, וכן אם נגעוה טומאה במוכני מקבלת טומאה גם אם אין העגלה מקבלת טומאה). ואין נמדדת עימה בשיעור ארבעים סאה (רואים את העגלה אם תעמוד בכלי שיחזיק מ' סאה אינה מקבלת טומאה, ומשערים כאילו ניטל המוכני). ואינה מצלת באהל המת (אם העגלה מחזקת מ' סאה מצלת מטומאה בבית הקברות, והמוכני כלי לעצמו ואינו מציל לכלים שעליו).

יום ב' פר' תז"מ כ"ו ניסן תש"פ

הלימוד היום מוקדש לע"נ מקים ומייסד של גליון 'מחודדים' הרה"צ פינחס בן בנימין בינוש הנו"מ פייגא מרים רוזנבוים נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

דף מ"ה ע"א
מניחין נר ע"ג דקל מבעוד יום וידלק שם בשבת (דאין לחוש שכשיכבה יקחנו דמוקצה הוא), ואין מניחין ביו"ט (שמה יקחנו ונמצא משתמש באילן).

טלטול נר חנוכה (אחר שכבה) מקמי חברי בשבתא מותר, שבשעת הדחק סומכין על רבי שמעון דל"ל מוקצה.

גם חטים שזרעו (ועדיין לא השרישו) וביצים שתחת תרנגולת אע"ג דדחייה בידיים ג"כ אין מוקצה לר"ש.

שמן שבנר בשעה שדולק מוקצה גם לר"ש דהוקצה למצותו (לשבת), והוקצה לאיסורו (איסור כיבוי).

ואפילו רק הוקצה למצותו מודה ר"ש, ולכן סוכה שעטרה בקרמים ובסדיגין וכו' אסור להסתפק מהן עד מוצאי יו"ט האחרון. ואם התנה הכל לפי תנאו.

גרוגרות וצימוקין שהעלן לגג ליבשן (ונשתהו מעט) גם לר"ש מוקצה דדחייה בידיים ואין ראויים לאכילה עד שיתייבשו לגמרי.

היה אוכל בתאנים והותיר והעלן לגג לעשות מהן גרוגרות וכו' לא יאכל מהן בשבת כל שלא הזמינם לאכילה מערב שבת, ולרבי יהודה גם בשאר מיני פירות אע"פ שראויים גם כשנשתהו, ואע"פ שהעלם לגג תוך כדי שאכל מהן, שכיוון שהעלן לגג הסיח דעתם מהן.

דף מ"ה ע"ב
פצעילי תמרה (נלקטו קודם בישולן וכונסין לסלים ומתבשלות מאליהן) אינו מוקצה לר"ש, דאין מוקצה לר"ש אלא בגרוגרות וצימוקין (דאיכא תרתי דחינהו בידיים ולא חזו).

אין משקין ושוחטין את המדבריות משום מוקצה רק את הבייתות. לת"ק מדבריות אלו היוצאות בפסח ונכנסות ברביעה (חשון), ובייתות שיוצאות ורעות חוץ לתחום ולנות בתחום, ולרבי אלו ואלו בייתות, ומדבריות הן שרועות באפר ואין נכנסות לישוב כלל (ללא דברי רבי כר"ש דמדבריות כגרוגרות שדחאם בידיים, ולל"ב אמר כן לדברי רבנן, אבל הוא עצמו סובר כר"ש).

קינה של תרנגולת למאן דאית ליה מוקצה אסור לטלטלו (כיון שמלאכתו לאיסור). ולר"ש מותר. **ואם יש בו אפרוח שמת בשבת** נחלקו בשם רבא אם מודה ר"ש בבעלי חיים (בראים) שמתו שהם מוקצה (כיון שלא היה דעתו עליהם מאתמול להאכילם כלבים) או לא. **ואם יש בתוך הקן ביצה** (שנולדה היום) לר"ש מותרת בטלטול, דמאן דלית ליה מוקצה לית ליה נולד. **ואם יש בו ביצת אפרוח** מודה ר"ש שהיא מוקצה (שאינה ראויה לכלבים מפני קליפתה).

לרבי יוחנן הלכה כרבי יהודה במוקצה, ולרבי יהושע בן לוי כרבי שמעון.

דבר שקובע לו מקום רבה רב יוסף גם ר"ש מודה שהוא מוקצה, ולפיכך מגורה מוקצה. לריש לקיש רק בניטלת בשתי ידיים, ולרבי יוחנן גם בניטלת ביד אחת. ולאביי גם בדבר שקובע לו מקום לית ליה לר"ש מוקצה.

יום ג' פר' תז"מ כ"ז ניסן תש"פ

דף מ"ו ע"א
מגורה של חוליות אסור לטלטלה גם לר"ש בין גדולה בין קטנה (שמה תפול ותתפרק ויחזירנה ונמצא עושה כלי בשבת). מגורה כעין של חוליות (שחיתוכין סביב לה והרואה סובר של פרקים היא), גדולה (שדרכה לעשותה של חוליות) אסור לטלטלה, קטנה לרבי יוחנן אסור לריש לקיש מותר.

רבי הורה במגורה כר"ש בנר ואיבעיא להו אם הורה במגורה להתיירא כר"ש בנר או שהורה במגורה של חוליות לאיסור וכו' לר"ש בנר להיתיר.

שב"ק פר' שמיני כ"ד ניסן תש"פ

דף מ"ג ע"א
לרב יוסף טעמא דרב חסדא שאין נותנין כלי תחת תרנגולת לקבל ביצתה משום שמבטל כלי מהיכנו (שהיה מוכן לטלטל ועושהו מוקצה).

חבית של טבל שנשברה מניח כלי תחתיה ואין זה ביטול כלי מהיכנו דטבל מוכן אצל שבת (שאינו מוקצה) שאם עבר ותיקנו מתוקן.

נותנים כלי תחת נר לקבל ניצוצות ואין זה ביטול כלי, שאין בהם ממש (ומותר ליטול לאחר שנפלו בכלי).

כופין סל לפני אפרוחים שיעלו וירדו, ואין זה ביטול כלי דמותר לטלטלו בזמן שאינם עליו כיון שעלו עליו באמצע שבת. ואם היו עליו כל בין השמשות נעשה מוקצה לכל השבת.

לרב יצחק כשם שאין נותנין כלי תחת תרנגולת לקבל ביצתה כך אין כופין עליה כלי שלא תשבר (ולא כרב חסדא לעיל מבי). דס"ל אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל בשבת.

אם צריך להשתמש במקום הכלי מותר לטלטלו גם לצורך דבר שאין ניטל בשבת.

פורסין מחצלות ע"ג אבנים (שלא ימחו), ולרב יצחק מדובר באבנים מקורזלות שראויים לבית הכסא. וכן פורסין ע"ג לבנים שנשארו מהבנין שראויים להישען עליהם, וכן ע"ג כוורת דבורים (באופן שאין בו משום צידה, ראה להלן בסמוך) וכשיש בה דבש או חלות שחשב עליהן מאתמול לאכילה. אבל כשלא חשב עליהם מוקצה הן ולרבי יצחק אין מטלטלים כלי לצרכן.

דף מ"ג ע"ב
לרבי שמעון פורסין מחצלאות ע"ג כוורת דבורים בכל אופן דלית ליה מוקצה ובלבד שלא יתכוין לצוד, שדבר שאין מתכוון מותר. לרבי יהודה דאית ליה מוקצה ודבר שאין מתכוין אסור, מותר לפרוס רק כשאינו מוקצה (כנ"ל), ובלבד שלא יעשנה כמצודה שלא יכסנה כולה שיוכלו לצאת.

עושיין מוחיצה בשביל חי ולא בשביל מת (דאין כלי ניטל אלא לצורך דבר הניטל). מת המוטל בחמה (וחוששים שיסריח) יושבין שני אנשים בצידו (על הקרקע), חם להם למטה (מהקרקע הרתחת) מביאים מיטות ויושבין, חם מלמעלה מביאין מחצלת ופורסין עליהן, ולאחר מכן וזקפין מטתן והולכין, ונמצא מוחיצה עשויה מאלה.

מת המוטל בחמה אם יש ככר או תינוק מניחין עליו ומטלטלו, אין ככר ותינוק לרב יהודה אמר שמואל הופכו ממטה למטה, לרב חנינא בר שלמיא בשם רב אסור, ונחלקו אם טלטול מן הצד (כלאחר יד) שמיה טלטול.

לת"ק אין מצילים את המת מודליקה כשאין ככר ותינוק, ולרב יהודה בן לקיש מצילין מתוך שאדם בהול על מתו אם לא יתירו לו יבוא לכבות. וכן הלכה.

יום א' פר' תז"מ כ"ה ניסן תש"פ

דף מ"ד ע"א
מותר השמן שבנר ושבקערה לתנא דמתניתין אין נהנים ממנו בשבת שאינו מן המוכן, ולרבי שמעון מותר.

משנה. מטלטלין נר חדש (שלא דלק בו נר מעולם ואינו מאוס) אבל לא ישן (של חרס, שהוא מאוס), ולרבי שמעון מטלטלים כל הגרות חוץ מגר דלוק.

לרבי יהודה מטלטלין נר חדש ולא ישן שהוא מוקצה מחמת מיאוס. לרבי מאיר מטלטלין אפילו ישן, משום דלית ליה מוקצה מחמת מיאוס, אבל לא נר שהיה דלוק בכניסת השבת וככה, שהוא מוקצה מחמת איסור. לרבי שמעון מטלטלין נר שכבה, דלית ליה מוקצה, אבל לא נר הדולק שמה יכבה.

רבי אלעזר בנו של רבי שמעון סובר כאביו דלית ליה מוקצה, אלא שמקיל יותר ממנו, שר"ש התייר להסתפק רק ממוטר שמן של נר שכבר כבה, ורבי אלעזר מתיר להסתפק גם משמן שבנר הכבה והולך, וכן משמן המטפטף מהנר בעודו דולק.

כוס שקערה ועששית שהדליק בהם לא יזיזם ממקומם גם לר"ש אפילו אחר שכבה הנר, שלא התייר אלא בנר שהוא קטן (ודעתו מבעו"י שיכלה השמן וישתמש בנר, אבל באלו לא חשב שיכבו עד סוף היום).

פמוט (של מתכת) שהדליקו עליו נר לשבת אסור לטלטלו גם לרבי יהודה אף אחר שכבה (אע"פ שאינו מאוס) דר"י אית ליה גם מוקצה מחמת מיאוס וגם מוקצה מחמת איסור.

דף מ"ד ע"ב
מיטה שיחדה למעות לר"י אמר רב הניח עליה מעות (אפילו בחול) אסור לטלטלה בשבת (אפילו נסתלקו המעות מבעו"י). ואם לא יחדה, יש עליה מעות בשבת אסור לטלטלה, אין עליה מעות, אם לא היו עליה בין השמשות מותר לטלטלה, היו עליה בין השמשות איתקצאי

רבי שמלאי ורבי יוסי בר חנינא הקפידו כשטלטלו גר שכבה לפניהם.

רבי אבהו כי אקלע לאתריה דריב"ל טלטל גר שכבה דס"ל כר"ש, ובאתריה רבי יוחנן לא טלטל משום כבודו של רבי יוחנן.

שרגא דמשאחא (שדלך בו גר של שמון) מותר לטלטל (לאחר שכבה) לר"ש שאינו מאוס, שרגא דנפטא לרב יהודה אסור לטלטל גם לר"ש, דמאיס, ולרבה ורב יוסף מותר משום שראוי לכסות בו כלי. וצורות שבחצר אין מטלטלין אע"פ שראוי לכסות בו משום שאין עליהם תורת כלי.

דף מ"ז ע"ב

שירים נזמים וטבעות ניטלים בחצר אפילו שלא כדרך מלבוש הואיל ויש עליהם תורת כלי. **מותר השמן שבגר ושבקערה** לת"ק אסור משום מוקצה לר"ש דלית ליה מוקצה מותר, שיושב ומצפה מתי תכבה גרו.

בכור שאין מומו ניכר מערב יו"ט אינו מן המוכן גם לר"ש, דמי יימר דנפיל ביה מומא, ואם יפול מי יימר דמום קבוע, וגם אם יהיה קבוע מי יימר דמוזדקק ליה חכם.

מפירין נדרים בשבת (בעל לאשתו) ואין עליה איסור לאכול משום מוקצה שהסירה דעתה שמא לא יזדקק לה בעלה, דנודרת ע"ד בעלה וסמכה עליו שיוזדקק לה (אבל גוררין (לחם) לנדרים שהן לצורך שבת ואין זה מוקצה שאם לא יזדקק לו חכם די לו בשלשה הדיוטות.

לר"ש אסור לטלטל גר דלוק להו"א משום חשש כיבוי, ואע"פ שמתיר ר"ש דבר שאין מתכוין, מ"מ בדבר שאם מכוין אסור מדאורייתא, אסרו רבנן גם כשאינו מתכוין. (אבל גוררין ספסל כשאין מתכוין לעשות חריץ, שהרי גם אם יתכוין אינו אסור דאורייתא שהוא חופר כלאחר יד.) ולמסקנא גם כשמתכוון אסור מדאורייתא לא אסרו רבנן כשאינו מתכוון, ואיסור טלטול בגר דלוק הוא משום שהוא בסיס לדבר אסור.

יום ד' פר' תזוז"מ כ"ח ניסן תש"פ

דף מ"ז ע"א

כלכלה ואבן בתוכה אם מליאה פירות מותר לטלטלה ואם אין בה פירות אסור (שהכלי נעשה בסיס לאבן וטפילה לו ובטל ממנו תורת כלי). ומטעם זה צריך לאסור לטלטל מחתה שיש בה אפר שהיא מוקצה.

מחתה באפרה כשיש בה גם קרטיץ (שגששיריו מן האור ולבונה וראויים להריח), לעניינם שמחשיבים אותם מותר לטלטל המחתה, ולעשירים שאין מחשיבים אותם אסור.

בגדי עניים מקבלים טומאה לעניים אבל לא לעשירים (שאצלם לא חשיב בגד), בגדי עשירים מקבלים טומאה גם לעניים.

רבי התיר מחתה באפרה אביי ר"ל משום גרף של רעי שמותר להוציאו. רבא השיב שגרף של רעי הוא דווקא כשמואס ומגולה ולא באפר שבמחתה שאינו מאוס ומכוסה.

מטלטלין כלי שמביאים בו האור אגב האפר (כשצריכים לאפרו לכסות בו רוק ודעתיהו עלייהו מאתמול) אע"פ שיש בו גם שבירי עצים (וכדי כלכלה מליאה פירות ואבן בתוכה), ובאופן זה התיר רבי לטלטל מחתה עם אפרה.

מטה של טרסיים ושאר כלים של פרקים שמקימים ומפרקים בשעת הצורך אם צריך להדקן בחוזק חייב משום מכה בפטיש (אבל לא משום בנין שאין בנין בכלים), ואם היה רפוי לרשב"ג מותר וכן פסקו רב אבהו ורב הונא בר חייה, ולהוא דרבנן אסור מדרבנן משום בנין מן הצד (וכן סוברים רב ושמואל, ומה שאמרו חייב חטאת היינו כשאינו רפוי. תוס' ע"ב ד"ה רש"ב).

קנה של סיידין (שדרכו לפרקו תמיד) לא יחזיר, ואם החזיר פטור אבל אסור.

דף מ"ז ע"ב

משנה. גותנין כלי תחת הגר לקבל ניצוצות. לא יתן לתוכו מים שהוא מכבה.

ניצוצות אין בהן ממש ולכן מותר לקבלם בכלי גם למ"ד אסור לבטל כלי מהיכנו.

גורם לכיבוי לרבי יוסי אסור ולרבנן מותר. ובע"ש מותר גם לרבי יוסי. ובמשנתנו לא יתן לתוכו מים אפילו בע"ש ואפילו לרבנן שמקרב את כיבוי והוי כיבוי ממש, וגזרו גם מבעוד יום אטו משחשיכה.

פרק במה טומאין

אין טומאין בגפת זבל מלח סיד חול בין לחין בין יבשין, ולא בתבן גזין מוכין (כל דבר רך) עשבין לחין אבל טומאין ביבשין (שאין טומאין בדבר המוסיף הבל אלא במעמיד הבל).

לענין הטמנה אסור גם בגפת של שומשומוין וכ"ש של זיתים, אבל קופה שטמן בה בדבר אחר אסור להניחה דוקא ע"ג גפת של זיתים דמסקי הבלא אבל על גפת של שומשומוין מותר.

יום ה' פר' תזוז"מ כ"ט ניסן תש"פ

דף מ"ח ע"א

מיחם על גבי מיחם אם בעליון יש מים צוננים אסור שמוליד בו חום, אם בעליון יש מים חמים מותר משום שמעמיד חומו.

אסור לפרוס סודר ע"פ החבית וליתן על גביו הכלי שדולים בו כיון שמקפיד עליו יבוא לידי סחיטה, אבל בגד העשוי לכך מותר שאינו מקפיד עליו.

טומאין בגיזי צמר (כמו שנגזזו) ובציפי צמר (לאחר שנפצהו ושטוחה) ובלשונו של ארגמן (אחר שצבען וסורק אותו) ובמוכין (עושים מהם לבדים). ואין מטלטלין אותן (שמוקצים למלאכה) ולאביא אפילו אם טמן בהם (שדמיה יקרים ולא בטלי להטמנה).

מוכין שנפלו מן הכר מותר להחזירן בשבת וקו"י בי"ט, אבל אין נותנים מתחילה מוכין לתוך כר וכסת אפילו בי"ט וקו"י בשבת (דהשתא עביד ליה מנא).

הפותח בית הצוואר בשבת חייב חטאת (משום מכה בפטיש דמשוי ליה מנא), אבל מתירין בית הצוואר בשבת (הקשר שדרך הכובסין לקושרין).

דף מ"ח ע"ב

מגופת חבית מתיז ראשה בשבת שאינה חיבור (דאינה מן החבית עצמו, ואע"פ שדבוקה בו הרי עומדת לינטל), אבל בית הצוואר של בגד כולו חיבור.

שלל של כובסין (שמחברים בשעת כיבוס בגדים קטנים עם גדולים) הם חיבור לטומאה (שאם נטמא אחד גם השני טמא, וכשיטת ר"מ להלן) אפילו לאחר כיבוס עד שיתחיל להתיר, אבל מקל שעשאי יד לקוררום חיבור לטומאה רק בשעת מלאכה, שלאחר מלאכה עשוי לזורקו לבין העצים, אבל בגדים שאין עליהם שחורים גם אח"כ שמוא נטמא.

בית הפך ובית התבלין ובית הגר שבכירה (כלי חרס קטנים שמחזורים לכירה) לר"ש אינם ככירה אלא כל חד כלי בפני עצמו ואם נגעה טומאה בכירה הם טהורים וכן להיפך. לר"מ מדאורייתא לאו ככירה הם אבל לענין טומאת מגע הם ככירה מדרבנן (ואם נגע טומאה בשוליהם נטמא הכירה וכן להיפך), אבל לענין טומאת איור לא גזרו שיהיו ככירה (שאם נפל שרץ באיור הכירה ולא נגעה בדופניה, הכירה טמאה, והן טהורין), שעשו היכר שלא יבוא לשרוף עליה תרומה וקדשים.

מספורת של פרקים ואיזמל של רהיטני חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה (שצריך להזות על שניהם), שדבר תורה בשעת מלאכה הוא חיבור לטומאה ולהזאה, ושלא בשעת מלאכה אינו חיבור לשניהם, וגזרו חכמים על טומאה שלא בשעת מלאכה משום טומאה שבשעת מלאכה, ועל הזאה שבשעת מלאכה משום הזאה שלא בשעת מלאכה.

יום ו' פר' תזוז"מ ל' ניסן תש"פ

דף מ"ט ע"א

עשבין לחין דקתני במתניתן דאסור להטמין בהן, איבעיא להו אם דוקא לחין מחמת עצמן (שמחממות יותר) או אפילו מחמת דבר אחר (שנפל עליהם משקים לאחר שיבשו). ושייך ספק זה גם במוכין לחין שאסור להטמין בהם, ששייך בהם לחין מחמת עצמן בצמר הנמרט מבין ירכותיה שהוא מלא זיעה. (וכן בכסות לרבי אושעיא שאסור להטמין בכסות ובפירות לחין).

משנה. טומאין בכסות בפירות (חטין וקטניות), בכנפי יונה (נוצות), בנסורת של חרשים (שמנסים נגרים מן העצים), בנעורת של פשתן דקה. ולרבי יהודה אסור בדקה ומותר בגסה.

תפליין צריכין גוף נקי כאלישע בעל כנפיים. לאביי שיכול להעמיד דם עצמו שלא יפיה בהן, לרבא שיכול להזהר שלא ישן בהן.

אלישע בעל כנפיים נקרא ע"ש הנס שנעשה לו בקיום מצוות תפליין בשעת גזירת הרומים שנמצא בידו ככנפי יונה, ומשום שכנסת ישראל נמשלה ליונה שכנפיה מגינות עליה אף ישראל מצוות מגינות עליהן.

רבי יהודה אוסר בדקה עולה על נעורת של פשתן ולא על נסורת של חרשין.

משנה. טומאין בשלחין (עורות) ומטלטלין אותן (בין שטמן בהם ובין לא טמן משום שראויים לישב עליהם). טומאין בגיזי צמר ואין מטלטלין אותם (שהן מוקצות לטוות ולארזו).

טמן בהם ורוצה ליטול קדירותיו, לת"ק נוטל את הכיסוי והן נופלות (ואין הכיסוי בסיס שהוא עשוי רק לכסות את הקדירה), ולרבא ע"מטה את הקופה על צידה ונוטל שמה לא יוכל להחזיר (שיפלו הגיזים לגומא שהיה בה הקדירה ולא יוכל לטלטלם לכאן ולכאן), ולחכמים נוטל ומחזיר (מפרש בגמ').

דף מ"ט ע"ב

שלחין של אומן לר' יונתן בן אלעזר אסור לטלטלם (שעומדות לימכר ומקפיד שלא ישבו עליהם). ומה ששינוי שמטלטלים אותם היינו של בעה"ב, לרבי ישמאל ב"ר יוסי גם אומן אינו מקפיד ומותר לטלטלם. ונחלקו בזה תנאים בברייתא.

נסרין של בעה"ב מטלטלין אותן ושל אומן לא דשאני נסרין דלכוע קפיד,

עורות בין עבודין ובין שאינן עבודין מותר לטלטלן בשבת. ולענין טומאה, עבודין מקבלים טומאה ושאינן עבודין לא.

אבות המלאכות ארבעים חסר אחת, ו"א כנגד עבודות המשכן תקנו, ו"א כנגד מנין 'מלאכה' 'מלאכת' 'מלאכה' הכתובים בתורה (וכוונת הכתוב לא תעשה כל מלאכה, כמנין כל מלאכה שנאמר בתורה). ובתורה נאמרו ארבעים, ונסתפקו בגמרא אם יזיב הביתה לעשות מלאכתו' שנאמר ביוסף אינו מן המנין וכמ"ד לעשות צרכיו נכנס, או שהפסוק 'והמלאכה היתה דים' אינו מן המנין כמ"ד שעולה על הבאת נדבה למשכן.

מלאכת הוצאה למדים ממלאכת המשכן, הם העלו קרשים מקרקע לעגלה ואתם לא תכניסו מרה"ר לרה"י, הם הורידו מעגלה לקרקע ואתם לא תוציאו מרה"י לרה"ה, הם הוציאו מעגלה לעגלה ואתם לא תוציאו מרה"י לרה"י דרך רה"ר.

שב"ק פר' תזוז"מ ר"ח אייר תש"פ

דף נ' ע"א

גיזי צמר שטמן בהן לענין טלטולם, שני שיטות בגמרא בביאור דעת רבא, א. אף אם הטמין בהן הרי הם מוקצה, ורק אם יחדן להטמנה אינם מוקצה. ב. כיון שהטמין בהן שוב אינן מוקצה, ומה ששינוי במשנה שאף אם הטמין בהן אסור לטלטלן, מיירי בשל 'הפתק' שהם מיוחדים לסחורה.

חריות של דקל (שדראות של לולבין שהוקשו כעץ) שגדרן לעצים, ונמלך לישב עליהם. לת"ק (ולרב) צריך לקשרם יחד מבעוד יום (להוכיח ע"י מעשה שעמדים לשיבה ולא די במחשבה), ובבית האבל או בית המשחה שטרודים ולא יכלו לקשר מבנו"י די במחשבה. לרשב"ג (ולשמאל) די במחשבה בכל אופן וא"צ לקשר. לרב אסי ישב עליהן מבעוד יום גילה דעתו שעומדים לשיבה, והביאו רביה לרבין מכמה תנאים.

יוצאין בפקורין וציפא (פשתן וצמר הניתן על המכה) בזמן שצבען בשמן וכרכן במשיחה, גדלי דעתיה דלמכה קיימי והוא דרך מלבוש. לא צבען בשמן ולא כרכן במשיחה, הרי זה משאוי ואין יוצאין בהם לרה"ר. יצא בהן שעה אחת מבעוד יום מותר גם אם לא צבען וכרכן. ומכאן רביה לשיטת רב אסי לענין חריות של דקל.

קש שעל המטה לא ינענעו בידו כדי שיוכל לשכב עליו (שהוא מוקצה שסתמו עומד ללכבים או להקסות), אבל מנענעו בגופו (כלאחר יד). אם היה עליו מאכל בהמה או שהיה עליו כר או סדין ששכב עליו מבעוד יום, מנענעו בידו אע"פ שלא יחדו לכך. ומכאן רביה לרבי אסי כנ"ל.

מכניס אדם מלא קופתו עפר ועושה בה כל צרכו, והוא שיחד לו קרן זזית אבל נתנו באמצע ביתו בטל לקרקע הבית והוא מוקצה. ואפילו רבנן דרשב"ג מודים שא"צ מעשה דלאו בר מיעבד מעשה הוא.

דף נ' ע"ב

בכל חפין את הכלים חוץ מכלי כסף בגרתקון, ופליגי תנאים בנתר וחול, ושניהם ס"ל כרבי יהודה דבר שאין מתכוין אסור ופליגי אם גתר וחול מגררים מהכסף או לא.

נזיר לא יחוף שערו מפני שמשירו, והיינו כרבי יהודה דבר שאין מתכוין אסור, ולר"ש מותר, ופניו וידיו ורגליו דקטן אשה וסרים לכו"ע מותר. וכתשת לבינה, פסולת שומשומוין, שחיקת פלפלים, מותר דאינו משיר שער. ברדא מותר לרב יוסף דווקא שליש עשב אהל,

שליש הדס ושליש סיגלי, ולרב נחמיה בר יוסף כל דליכא רובא אהל מותר.

רב ששת אסר לפצוע זמים אפילו בחול משום הפסד אוכלין, ואע"פ שהתיר שמואל לעשות כל צרכו בפת, פת לא מאיסא וזיתים מאיסי.

לייפות את עצמו תניא בברייתא מגרר אדם גלי מכה או צואה בשביל צערו, ואם בשביל לייפות אסור. ובברייתא אחרת תניא רוחץ אדם פניו ידיו ורגליו בכל יום בשביל קונו שנאמר כל פעל לא למענהו.

הטמין בגיזין ונטל את הקדירה ובה להחזירה, אם נתקלקלה הגומא לדברי הכל אסור להחזירה, מפני שמזיו הגזים שהם מוקצה. להוציא הקדירה לכתחילה, לראב"ע אסור, גזירה שמה לתקלקל הגומא, וכשיחזירה יתקן הגומא, ולדעת חכמים לא גזרו, ומותר להוציא הקדירה, ואם לא נתקלקלה הגומא מחזירין הקדירה. וסליקוסתא וסכינא דיבני אורבי אם דצה ושלפה מבעוד יום מותר לשלפה ולהחזירה בשבת, ובגורדייתא דקני מותר אף בלא דצה ושלפה מבעוד יום, ולרב קטינא גם בסליקוסתא מותר בלא דצה ושלפה. כדתניא בטומן לתת וצנונית תחת הגפן, שאם מקצת עליו מגולים אין חושש משום שביעית כלאים מעשר ושבת.

יום א' פר' אחו"ק ב' אייר תש"פ

דף נ"ב ע"ג

משנה. לא כסהו מבעוד יום לא יכסנו משתחשך (שאינן להטמין גם בדבר שאינו מוסיף הבל, גזירה שמא ירתח). כסהו ונתגלה מותר לכסותו. מותר למלאות צונן בקיתון וליתן בתוך כר או כסת שלא יחמו.

מותר להטמין את הצונן אפילו דבר שדרכו להטמין (לחמם כגון תבשיל, ולא גזרו שמה יטמין כדי לחמם). וכן הורה רבי לאחר שמבעי שכן התיר רבי יוסי, ואמר כבר הורה זקן אע"פ שבחיינו היה קדור ויושב לפני רבי, שהיו משחבין זה את זה.

רב בחמן הורה לדורו עבדו להטמין את הצונן (בשבת, וכנ"ל), ולהביא לו מים שהחמו ע"י גוי (בחול). שכל הנאכל חי אין בו משום ביטולי נכרים. אבל רבי אמי הקפיד ע"ז, שאדם חשוב אין לו לעשות כן שלא ילמדו ממנו להקל יותר.

אע"פ שאין טומנים משחשיכה גם בדבר שאינו מוסיף הבל מותר להוסיף כיסוי על כיסוי. ולרשב"ג נוטל סדינין ומניח גלופקריין או להיפך (לתוס' חולק על ת"ק, שת"ק לא התיר להחליף רק להוסיף). ועוד הקיל רשב"ג שלא אסרו להטמין משחשיכה רק במיחם שהוחם בו, אבל יכול לפנות למיחם אחר ולהטמין כיון שבא לקררו אין חוששים שיבוא להתרתיח.

כיסה בדבר הגיטל בשבת נוטל ומחזיר (הואיל והכיסוי ניטל יכול לגלות את הקדירה). כיסה בדבר שאינו ניטל, היה מגולה מקצתו נוטל ומחזיר, ואם לאו אינו נוטל ומחזיר (שאינן לו במה לאוחזה. ואסור לאוחזה בדפנותיה ולהטותה על צדה שיפול הכיסוי, שהוא בסיס לדבר האסור, אבל מגולה מקצתו מצדדו והכיסוי נופל מאליו).

דף נ"א ע"ב

מניחים בשבת מיחם (של נחושת) ע"ג מיחם, וקדירה (של חרס) ע"ג קדירה. אבל לא קדירה ע"ג מיחם. ולהניח מיחם על קדירה יש שתי גירסאות ברש"י אם מותר או אסור (מפני שהקדירה מרובה חמימות במיחם).

טחים בצק על פי קדירה בשבת, לא בשביל שירבה חום הקדירה, אלא בשביל שישתמר חומה.

אין מרסקין שלג וברד בשבת כדי שיזובו מימיו (שהוא מוליד ודומה למלאכה שבורא מים אלו). אבל נתון לתוך הכוס (של יין כדי לצננם) או לקערה ואע"פ שנימוח מאליו.

פרק במה בהמה

במה בהמה יוצאה (אדם מצווה על שביתת בהמתו, ודבר שהיא משתמרת בו הוא כתכשיט, ואם אינה משתמרת בו הוא כמשוי). גמל יוצא באפסר, נאקה בטבעת בחוטמו, לובדקים בפרומביא, וסוס בשיר (אצעה סביב הצוואר וטבעת קבוע בה, ומכניסין בה רצועה או חבל למשוך את הבהמה) וכן כל בעלי שיר יוצאין ונמשכין בשיר (ראב"ג). ואם נטמאו מזין עלליה וטובלין אותם במקומן (כשהם בצווארה).

נאקה בחוטם - גמל שקשה להשתמר שנוקב בחוטמו ומכניס בו כמין טבעת.

לובדקים בפרומביא - חמור הבא מלוב ברסן.

נאקה באפסר משאוי הוא שהרי אינה משתמרת בו. **גמל בחוטם** שהיא שמירה יתירה, תלוי במחלוקת תנאים אם יוצא בו כדלהלן.

חיה גדולה (כגון דוב) אין יוצאת בסוגר שאינה משתמרת בו, חיה קטנה (נמיה) יוצאת בו שהיא משתמרת בו. חתול (שאינו תאב לברוח וא"צ שמירה אפילו כחיה קטנה) שדי לה בחבל, לת"ק אינה יוצאת בסוגר ששמירה יתירה משאוי הוא, לחנניה יוצאת בו ששמירה יתירה אינו משאוי. והלכה כדבריו.

יום ב' פר' אחו"ק ג' אייר תש"פ

דף נ"ב ע"ג

עז שחקה לה בין קרניה יוצאה באפסר בשבת כשתחבו בחקיקת הקרן. (אבל בקשירה לבד לא, שמה שתלוף מראשה, שראשה דק ומתנתקת לכאן ולכאן כמשושכין אותה). רב יוסף הסתפק אם קשר בשער זקנה נקב ותחב בו האפסר, שאין לחשוש שתנתק שכואב לה מתלישת השיער או שחוששין שמה יתרפה ויפלו ויעביירו ברה"ר.

פרה לא תצא ברצועה שבין קרניה לרב בין לנזי בין לשמר אסור, לשמואל לנזי אסור לשמירה מותר שהלכה כחנניה ששמירה יתירה אין בה משום משאוי.

פרה אדומה שקשרה בעליה במוסרה (אפסר) כשרה. ולמ"ד ששמירה יתירה משאוי הוא לענין שבת הטעם שאינה נפסלת משום 'עלה עליה עול', א. לאביי שמוליקה מעיר לעיר (שצריך לאוחזה שלא תפנה להשמירה ואין זה שמירה יתירה). ב. לרבא פרה אדומה דמיה יקרים וצריכה שמירה יתירה משגולדה. ג. לרבינא מדובר במורדת.

כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר, לרב הונא כוונת המשנה שיוצאין בין כרוכין (רצועה סביב הצוואר לנזי) ובין נמשכין (רצועה הקבועה בטבעת השיר, שמושכה על ידה). לשמואל יוצאין נמשכין ואין יוצאין כרוכין (שאינו אלא לנזי). לפי הברייתא יוצאין כרוכין בריוח ולא מהודק לצואר (או שמשתלשל ממנה מקצת הרצועה). שכך אפשר להכניס ידו ולמושכה על ידי הרצועה.

טבעת אדם טמאה שהוא תכשיט (ולמדיו ממדיו שמה שם תכשיטין), טבעת בהמה (כגון

שיר), וטבעת כלים (שעושים בראש ידות הכלים), ושאר טבעות (כגון עשויות לדלת), טהורות. (שאינם כלי ולא תכשיט, אלא תכשיט לכלי. אמנם כשמחבורות לכלי נטמאים יחד עם הכלי).

דף נ"ב ע"ב

מה ששינוי במשנה שהשיר נטמא. לרב יצחק נפחא כשעשאו לאדם ונטמא ונתנו על הבהמה קודם טבילה, ולרב יוסף נחשב כלי תשמיש של האדם שמושך בה את הבהמה, וכדין מקל של בהמה של מתכת שמקבל טומאה מפני שהאדם רודה בהם. (אבל של עץ לא שפוטיו כלי עץ אינו מקבל טומאה).

טובלין את השיר במקומן ואין כאן חציצה (שהטבעת קבוע בשיר בחוזק ואין מים נכנסים שם), לר' אמי שריתכן ונתרחב הנקב. ואפילו לרב יצחק נפחא שהעבייה מאדם לבהמה, אינו בכלל שינוי מעשה שיעלה מטומאתו, שסובר כרבי יהודה שרק מעשה קלקול מעלה מטומאה ולא מעשה תיקון. ובמתניתא תני במחוללין (שיש חלל בדביקתן).

טבעת שקבעה בראש רצועה לחזור בה מתניו או לקשר בין כתפיו טהורה. (שהיא טבעת של כליים, שאינה מקבלת טומאה כשאינה מחוברת ברצועה). של אצבע, אם היא של מתכת וחותמה של אלמוג (עץ) טמאה, אם היא של אלמוג אפילו חותמה של מתכת טהורה (דבר טבעת אזלינן ופשוטי כלי עץ אינם מקבלים טומאה).

מחט שניטל חור שלה או עוקצה טהורה. העלתה חלודה, אם מעכב את התפירה טהורה, אם אינו מעכב טמאה. והוא שרישומה ניכר (ל"א עולה על הנאמר 'אם אינו מעכב טמאה' והכוונה שניכר שהיא כלי. ל"ב עולה כל 'אם מעכב טהורה', והכוונה שרישומה של חלודה ניכר בבגד).

גולם שעומד לינקב, כל זמן שלא נקבה אינה מקבלת טומאה, שלא נגמרה מלאכתה. ואם אינה עומדת לינקב אפילו אינה נקובה מקבלת טומאה.

מחט לעניין הוצאה בשבת, נקובה חייב חטאת, אינה נקובה תכשיט היא ואינו חייב חטאת. לעניין טלטול בחצר בין נקובה בין אינה נקובה מותר לטלטל שראוי ליתול בה קוץ ותורת כלי עליה. ואפילו גולם שעומד לינקב מותר לטלטל שלפעמים נמלך ומניחה בלא נקב.

משנה. חמור יוצא במרדעת כשהיא קשורה בו, אילים זכרים יוצאים לבובים, רחלות שחוזות כבולות וכבונות (יתבאר בגמ'). עזים יוצאות כשדדיהן צרות (פעמים ליבש כדי שלא יחלבו, ופעמים לשמור חלבן שלא יטפפו וקושרים כיס בדדיהם). רבי יוסי אסור כבולם שהם משוין חוץ מרחלין כבונות. לרבי יהודה עזים יוצאות צרות ליבש אבל לא לחלב (סובר כת"ק שאינו משוין, אבל לחלב שאינו מהודק חוששים שיפול ויעביירו ברה"ר).

יום ג' פר' אחו"ק ד' אייר תש"פ

דף נ"ג ע"א

חמור יוצא במרדעת רק אם היא קשורה לו מערב שבת שעי" כן נחשב כמלבוש ולא כמשאוי. ובאוכף אינו יוצא אפילו אם קשורה מע"ש, לרשב"ג יוצא גם באוכף אם קשורה מע"ש, ובלבד שלא יקשרנו במסריכין או רצועה תחת זנבו שנראה בכך שרוצה להטעינו משוי.

מותר ליתן מרדעת ע"ג חמור בשבת משום צער צינה (אע"פ שדומה שצריך להטעינה משאוי). אבל ליתול ממנה אוכף אמרו בברייתא שאסור, א. משום שיכול ליפול ממילא ע"י שמוליקה ומביאה בחצר. ב. שהנחת מרדעת מחממה ויש לה צער, ונטילת האוכף מצננה וחמור גם בתמוז קר לו. (ולרב שמתיר תליית טרסקל לתענוג כדלהלן, מותר גם ליתול ממנה אוכף כדי לצננה. רש"י ע"ב ד"ה לא).

לרב תולין טרסקל לבהמה (סל מלא שעורים בצווארה) בשבת כדי שתאכל בתענוג ולא תטרח לשוח על הארץ, לשמואל אסור, אבל סייחים קטנים שיש להם צער (לשוח ע"ג קרקע) מותר, ולא יצאו בו לרה"ר משום משאוי.

לא יצא הסוס בזנב שועל (שתולין בין עיניו שלא ישלט בו עין), ובזהרורית שבין עיניו (לנוי). זב לא יצא בכיסו (שתולין באמתו לבדוק מנין ראיותיו), ולא עזים בכיס שבדדיהן (לקבל החלב או שלא ישרטו), ולא פרה בחסום שבפיה (שלא תרעה משל אחרים). קמיע אפילו מומחה (ראה להלן ע"ב) שכל אלו אינם שמירת גופה אלא משאוי. ולא תצא בהמה בסנדל שברגליה (דלמא מישתליף ואתי לאתויי). וזה חומר בבהמה מבאדם (שאדם יוצא בסנדל).

אבל יוצא באגד שעל המכה (דליכא למימר אתי לאתויי), בקשישין שעל השבר (דפיין שקושרים על עצם שנשבר שלא ינוד עד שיתחבר), ובשליה המדולדלת בה.

זוג שבצווארה פוקקין אותה שלא יוליד קול ומטיילת עמו בחצר, אבל לא ברה"ר (דמחזי כמאן דאזיל לחינגא).

דף נ"ג ע"ב

קמיע מומוחה שלא תצא בה בהמה היינו כשהוא מומוחה לאדם, דמומוחה לאדם אינו מומוחה לבהמה דאדם אית ליה מזלא (מלאך שמליץ עליו), אבל קמיע המומוחה לבהמה יוצאת בה.

בהמה שיש לה מכה סכין אותה בשמן ומפרכסין אותה משום צער, בגמר המכה שכבר נתרחפה אין לה סכין ומפרכסין אותה משום תענוג (ולרב המתיר לתלות בה טרסקל מותר). ולאדם מותר אפילו משום תענוג.

בהמה שאחזה דם איו מעמידין אותה במים בשביל שתצטנן (אע"פ שיש לה צער), גזירה משום שחיקת סממנים, אבל אדם מותר שנראה כמיקר. (ובהמה אין דרכה להקר ויודעים שכוונתו לרפואה) ולרבי אושעיא אין גוזרים (בבהמה) שאר רפואות משום שחיקת סממנים (ומותר גם בבהמה).

בהמה שאכלה כרשינן הרבה (וצריכה להשתלשל להוציא רעי), לת"ק לא יריצנה בחצר כדי שתתרפה (גזירה משום שחיקת סממנים). ורבי אושעיא (י"ג יאשיה) מתיר (שאינו גזור כנ"ל). אמר אלהה כרבי אושעיא.

עזים בכיס שבדדיהן לרבי יוסי דמתניתין אסור, לרבי יהודה ליבש מותר דצורך גופה הוא ואינו משאוי ומהודק שפיר, ליחלב אסור דהחלב שבתוך הכיס הוי משאוי.

מעשה באחד שמתה אשתו ולא היה לו שכר למינקת ונפתחו לו דדים. לרב יוסף מפני שהיה אדם גדול נעשה לו נס, לאביי מפני שגרוע היה שנשתנו לו סדרי בראשית.

מעשה באחד שנשא גידמת ולא הכיר בה עד יום מותה לרב מכח גודל צניעות האשה לרבי חייא מגדול צניעות האישי.

זכרים יוצאין לבובין לרב הונא שמחברין בקשר שנים שנים, וכמו לבבתי אחותי כלה. לעולא עור שקושרין נגד לבם שלא יפלו עליהן זאבים, ונופלים יותר על זכרים שחטמיהם

זקופים ומביטין לכאן וכאן וסבורים שרוצים להילחם עמם. לרב נחמן בר יצחק עור שקושרין תחת זכרותו.

רחלים ויצאות שחוזות שאוזן האליה שלהן למעלה שיעלו עליהן זכרים.

יום ד' פר' אחו"ק ה' אייר תש"פ

דף ג"ד ע"א

הרחלות ויצאות כבולות – שקושרין אליה שלהן למטה שלא יעלו עליהם זכרים.

ויקרא להם ארץ כבול – לרב הונא שהיו בה בני אדם שמכובלין בכסף וזהב, ולא ישרו בעיניו, שמחמת עושרם לא עבדו למלך. ולר"נ בר יצחק ארץ מלחה ומתבקעת, והרגל טובעת בה עד פרק התחתון שנקרא 'כבלא'.

הרחלות ויצאות כבולות – שמחברים בהם בגד בקרסי מתכת, לשמור צמרן כדי לעשות מהן כלי מילת. וזהו צמר לבן ששינוי שהשאת דומה לו.

רב פסק כרבי יהודה שהעזיזים ויצאות צרורות ליבש ולא לחלב. שמואל, ו"א שפסק כרבי יוסי שבשניהם אסור, ו"א שפסק כרבי יהודה בן בתירא בברייתא שמעיקר הדין היה מותר ליבש, ומשום שהרואה אינו מבחין אם לחלב או ליבש אסרו בשניהם. ולרבין אמר ר' יוחנן הלכה כת"ג במשמתינו שבשניהם מותר.

משנה לא יצא גמל במטולטלת י"מ ברש"י רצועה שתחת זנבו, וי"מ מרדעת, וכך נראה לרש"י שבזה יש לחשוש שמה תפול ויעברינו. ואח"כ פירש רש"י (בגמ' ד"ה בשליתיה) שהוא כר קטן מלא מוכין שנותנים תחת זנבו שהרצועה לא תשחית את הבשר כשמעכת את המשוש שעל הגמל כשהוא יורד.

לא יצא גמל או שאר בהמה לא עקוד ולא רגול (שעוקדים ידיהם עם רגליהם בכבלים שלא יברחו).

לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך אחד מהן, אבל מכניס חבלים (של כמה גמלים) לידו וימשוך, וכבלד שלא יכרוך החבלים בכרך אחד (מבואר בגמ').

אם המטולטלת קשורה בזנבו וגם בחוטרותיו, יצא בה (הואיל וקשורה בשניהם לא תפול), וכן אם היא קשורה בשילייתו (שלא ינתחה משום שכואב לה).

לא יצא הגמל עקוד. לברייתא א' היינו שקושר שתי ידיים או שתי רגליים כאחד. לברייתא ב' או קשירת יד ורגל כאחד או קשירת שתי ידיים או שתי רגליים. לברייתא ג' היינו קשירת יד ורגל כעקידת יצחק, וכן סובר ר' יהודה.

לא יצא רגול, והיינו שלא יכוף אחד מידי ע"ג זרועו כלפי מעלה וקושרו כדי שלא יהיה לו רק שלש רגלים לברוח.

לא יקשור גמלים זה בזה משום שנראה כמוליך אותם לשוק למוכרם.

לא יכרוך ויקשור חבלי הגמל (בשתי תכיפות), כשאחד מהם צמר והשני של פשתים, משום שידו מתחממת בכלאים (וסובר שדבר שאינו מתכוון אסור).

כשמושך חבל הגמל לא יצא ראש החבל מתחת ידו שדומה כנושאה בידו ולא נראה כאפסר הגמל, ומעיקר הדין אין איסור עד טפחיים, אבל הבא לימלך מורין לו שלא יצא יותר מטפח שלא להקל באיסורים.

דף ג"ד ע"ב

החבל שבינו לבין הגמל אין בו שיעור, אבל צריך שיגביה אותו מן הקרקע טפח (שיהיה נראה שהבהמה נמשכה בו ולא כמשאוי).

משנה. אין חמור יוצא במרדעת שכירה קשורה מע"ש (כנ"ל בדף ג' ג), שלא גילה מאתמול שיהיה לה למבלוש).

ולא בזוג אע"פ שהוא פקוק (ואינו משמיע קול), דמחזי כאילו לחינגא (לשוק למכור, ותולין לו זוג לנאותו).

ולא בסולם שבצווארו, שקושרים אצל הלחי כשיש לו מכה, כדי שלא יחזיר צווארו לצד המכה לחככה בשיניו. שהם חשובים ואם יפלו יש לחשוש שיעברינו.

ולא רצועה שברגליו, בהמה שפסיעותיה קצרים, קושרים כמין טבעת או רצועות במקום שרגליה שמנשקין זו בזו. וחוששים שמה יפול ויעברינו (וכן בכל אלו דלהלן).

תרנגולים לא יצאו בחוטין שעושים לסימן שלא יתחלפו, ולא ברצועה שקושרים ברגליהם כדי שלא יתיזו וישברו כלים.

אין הזכרים ויצאין בעגלה שתחת האליה (שלא ישחת כשנגרר הזנב לארץ).

אין העגל יוצא בגימון, והוא עול קטן שמניחין בצווארו שיהיה רגיל לכוף ראשו כשיגדל.

ולא פרה בעור הקופר (שרץ שנימיו חזין כמחט וקושרין עורו בדי הפרה שלא ינקוה עלוקה). ולא ברצועה שבין קרניה. ופרתו של ראב"ע יצאה כן שלא ברצון חכמים.

אין רחלים ויצאות חנונות. א. לרב אחא בר עולא היינו עוק (צמר גפן או דבר רך) שטומנין בשמן, ומניחים על פדחתה לאחר הגזיזה כדי שלא תצטנן. ב. לר"פ בר שמואל היינו שני עוקין שטומנין בשמן ומניחים כשכורעת לילד, אחד על פדחתה ואחד על הרחם כדי שתתחמם. ג. לרב הונא היינו קיסם מעץ הנקרא 'חנון', שמניחים בחוטמה כדי שתתעטש ויפלו דרני ראשה, וזכרים אלו צריך שמנגחים זה את זה וממלא נופלים. ד. לשמואל נזירא היינו קיסם מעץ 'רוחם' שמניחים בחוטמה.

ולא ברצועה שבין קרניה לרב (דנטירותא יתירתא משאוי הוא) אסור בין לשמור ובין לנזי, לשמואל (דלא הוי משאוי) לנזי אסור לשמר מותר.

פרתו של ראב"ע שיצאה ברצועה לא שלו היתה אלא של שכנתו, ומשום שלא מיחה בה נקראת על שמו.

מי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו (נענש על עבירות שבידו), כגנשי עירו נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו (בכל ישראל, וכגון מלך ונשיא) נתפס על כל העולם כולו.

יום ה' אייר פר' אחו"ק ו' אייר תש"פ

דף ג"ה ע"א

מה שנאמר אוטם אזנו מזהקת דל גם הוא יקרא ולא יענה, נאמר על מי שבידו לשפוט ואינו שופט.

יש למחות גם אם סובר שלא יקבלו דבריו, שמעולם לא יצאתה מידה טובה מפי הקב"ה וחזר בו לרעה חוץ מדבר זה.

והנה ששה אנשים באים מדרך שער העליון הם קצף אף וחימה משחית משבר ומכלה. ויעמדו אצל מזבח הנחושות שאמר להם הקב"ה להתחיל מן הלויים שאמרו שירה לפניו בכלי נחושות.

טעם שציווה הקב"ה לרשום אות תי"ו על מצחות האנשים, לרב תי"ו תחיה תי"ו תמות, לשמואל תמה זכות אבות, לרבי יוחנן תחון זכות אבות, לריש לקיש תי"ו סוף חותמו של הקב"ה שהוא אמת, לרב שמואל בר נחמני אלו בני אדם שקיימו כל התורה כולה מא' ועד ת'. **מאימתי תמה זכות אבות** לרב מימות הושע בן בארי, לשמואל מימי חזאל, לריב"ל מימי אליהו, לרבי יוחנן מימי חזקיהו.

לרב אמי אין מיתה בלא חטא ואין ייסורים בלא עון, ודבריו נדחו מהברייתא שארבעה מתו בעטיו של נחש.

דף ג"ה ע"ב

לתנא בברייתא משה ואהרן שקיימו כל התורה מתו משום מקרה אחד לצדיק ולרשע, ולר"ש בן אלעזר מתו בחטאם, שנאמר יען לא האמתם, הא האמתם עדיין לא הגיע זמנכם.

ארבעה מתו בעטיו של נחש, בנימין, עמרם, ישי, כלאב בן דוד, כולם מגמרא וישי מן הכתוב, שנאמר אביגיל בת נחש, בת מי שמת בעטיו של נחש. לתנא בברייתא הנ"ל גם משה ואהרן.

לר' יונתן האומר ראובן חטא טועה (ראה להלן מחלוקת בזה), ומה שנאמר 'וישכב את בלהה' היינו שבלבל מצעו של אביו, לר"ש בן אלעזר תבע עלבון אמו ובלבל את מצעה, לאחרים בלבל שתי מצעות אחת של שכניה ואחת של אביו (שהיה יעקב מעמיד בכל אהל מטה גם לשכניה, ולן בכל לילה באהל שראה השכינה).

פחו כמיים, נוטריקון. לר' אליעזר פתה (מיהרת) חבתה זלתה (זולתה), לרבי יהושע פסעתה על דת חטאת זנית, ולדבריהם חטא. לרבן גמליאל פיללתה (התפללת להנצל מן חטא), חלתה (מלשון ויחל משה), זרחה תפלתך. לר"א המודעי הפוך את התיבה ודורשה, זעזעתה הרתעתה (יראת לחטוא) פרחא חטא ממך, לרבא או לר' ירמיה בר אבא זכרת עונשו של דבר, חלית עצמך חולי גדול (להתאפק ולכבוש יצרך), פירשתה מלחטוא. ולדבריהם ביקש לחטוא ולא חטא.

בני עלי חפני ופנחס. לרב, פנחס לא חטא (באשת איש, אלא חפני לבדו) שהרי הכתוב מייחסו לשבח, ומה שנאמר על שניהם בני בלעל הוא משום שהיה לפנחס למחות ולא מיחה. ר' יונתן הוסיף שגם חפני לא חטא שהוקש לפנחס, ומה שנאמר אשר ישכבון הוא ששהו מלהקריב קיני יולדות ולא הלכו אצל בעליהם, ומשום כך מעלה עליהם הכתוב כאילו שכבום.

יום ו' פר' אחו"ק ז אייר תש"פ

דף ג"ו ע"א

בני שמואל א. לר' יונתן לא חטאו, אלא שלא עשו כאביהם שהיה מחזר בכל מקומות ישראל ודן אותם בעריהם, רק ישבו בעריהם להרבות שר לסופריהם וחזניהם. ב. לר' מאיר לא חטאו בהטיית משפט, אלא ששאלו מעשר ראשון הראוי להם בפייהם, ומשום שהיו גדולי הדור נתנו להם ולויים עניים מצטערים. ג. לרבי יהודה חטאו, שנתנו לבעלי בתים פרגמטיא לעסוק בה ולתת להם השכר, ומשום כך היו מטים את דינם. ד. לר' עקיבא נטלו בזרוע מעשר יותר מן הראוי. ה. לר' יוסי נטלו מתנות בזרוע. (לל"א ברש"י, זרוע לחיים וקיבה שהם מתנות כהונה, והם לא היו כהנים. לל"ב ברש"י, מעשר, ואע"פ שלשים היו אין ליטול בזרוע, שנאמר ונתן לכהן ולא שיטול מעצמו).

האומר דוד חטא (בבת שבע) טועה, שהרי נאמר וה' עמו, אלא שביקש לעשות ולא עשה. **אוריה החתי מורד במלכות היה**, שאמר לדוד 'אדוני יואב' ואין זה דרך ארץ לקבל מרות אחרים בפני המלך, ומשום כך לא נענש דוד על הריגתו כחרב בני עמון (שהורגים בני עמון שלא מדעתו), אבל מ"מ היה לו לדונו בסנהדרין.

ואת אשתו לקחת לך לאשה ליקוחין יש לך בה, שכל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט לאשתו (שאם ימות תהא מגורשת מעכשיו, ופעמים שטרוד בצאתו ושולחו מן המלחמה).

לרב (מימרא א') לא נמצא בדוד רק מה שגרם להריגת אוריה (אבל בבת שבע לא חטא), למימרא ב' של רב קיבל דוד לשון הרע מציבא על מפייבשת אר"פ שראה ששקרן היה, ולשמואל לא קיבל עליו לשון הרע אלא דברים ניכרים ראה במפייבשת, שלא עשה רגליו ושפמו כשנהרג אבשלום.

דף ג"ו ע"ב

בשעה שאמר דוד למפייבשת אתה וציבא תחלקו את השדה, יצאתה בת קול ואמרה רחבעם וירבעם יחלקו את המלוכה.

אלמלי לא קיבל דוד לשון הרע לא נחלקה מלכות בית דוד, ולא עבדו ישראל ע"ז (שע"י שנחלקה המלוכה העמיד ירבעם עגלים שלא יעלו לירושלים לממשלתו של רחבעם), ולא גלינו מארצנו.

האומר שלמה חטא (בע"ז) טועה, אלא שלא היה כלבב דוד אביו, ומה שנאמר נשיו הטו את לבבו, היינו ללכת אחרי אלהים אחרים אבל לא הלך. ומה שנאמר אז יבנה שלמה במה וכו' שביקש לבנות ולא בנה, שהקיש הכתוב את בנינו של שלמה לביעורו של יאשיהו, שלא עשה ביעור זה והעלה עליו הכתוב כאילו ביער, כך שלמה ביקש לבנות ולא בנה. ומה שנאמר ויעש הרע בעיני ה' משום שהיה לו למחות בנשיו ולא מיחה מעלה עליו הכתוב כאילו חטא.

בשעה שנשא שלמה בת פרעה, הכניסה לו אלף מיני זמר ואמרה לו כך עושינן לע"ז פלונית וכו' ולא מיחה בה, ובאותה שעה ירד גבריאיל ונעץ קנה בים ועלה בו שירתו ועליו נבנה כרך גדול של רומי (שהוא מיצר לישראל). במתניתא תנא, ביום שהכניס ירבעם שני עגלי זהב אחד בבית דוד, נבנה צירף אחד באותו שרטון שגדל בימי שלמה (ומאז נוספו שם בתים על בתים), וזהו איטיאלא של יון.

לר' יונתן האומר יאשיהו חטא טועה שנאמר ויעש הישר בעיני ה' וגו', ומה שנאמר אשר שב אל ה', שכל דין שדן מבין שמונה (שישב על כסא מלכותו) עד בן שמונה עשרה (שמצא חלקיה את הספר ועיין ודקדק בתורה ובדיניה והבין שמה טעה בדין), החזירן להן משלו.

רב חולק על ר' יונתן, שאמר אין לך גדול בבעלי תשובה יותר מיאשיהו בדורו, ואחד בדורנו י"א אבא, אביו של רבי ירמיה בר אבא, ו"א אחא, אחיו של אבא. ולרב יוסף עוד אחד בדורנו והוא עוקבן בר נחמיה ריש גלותא, והוא נתן ד' צוציאתא, שראה רב יוסף בחלום שפשט דיו וקבלו 'צוציאתא' הוא ע"ג ניצוצין דגורא שהמלאך פשט ידו וקיבל תשובתו, ל"א שאחזו בציצית ראשו).